

INSTYTUT NAUK SPOŁECZNYCH

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I KADRA NAUKOWO-DYDAKTYCZNA

Instytut Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie został powołany do życia z dniem 1 października 1980 r. Powstał w wyniku przekształcenia Międzywydziałowego Studium Nauk Społeczno-Politycznych w strukturę instytutową działającą w ramach Wydziału Humanistycznego¹. Z kolei Międzywydziałowe Studium Nauk Społeczno-Politycznych, jako struktura organizacyjna powstała w 1969 r., stanowiło w jakimś sensie kontynuację pewnych wcześniejszych form organizacyjnych, które podejmowały zadania naukowe i dydaktyczne w zakresie bardzo szeroko rozumianych nauk społecznych². Dynamiczny rozwój zadań dydaktycznych i poważne osiągnięcia naukowe pracowników tego zespołu w latach siedemdziesiątych doprowadziły do utworzenia Instytutu Nauk Społecznych jako jednego z dziewięciu instytutów w Uczelni.

Od początku istnienia Instytutu Nauk Społecznych aż do 1994 r. obowiązki dyrektora pełnił jego twórca i wcześniej kierownik Międzywydziałowego Studium Nauk Społeczno-Politycznych prof. dr hab. Jan Szmyd. Obowiązki wicedyrektorów sprawowali kolejno: mgr Jan Snopek, doc. dr hab. Władysław Wic, doc. dr hab. Piotr Szydłowski, dr Ewa Stawowy, dr Marek Simlat. Instytut od początku działał w oparciu o cztery zakłady: Zakład Filozofii i Religioznawstwa, Zakład Socjologii Wychowania, Zakład Nauk Politycznych, Zakład Ekonomii Politycznej.

Obsada kadrowa Instytutu Nauk Społecznych w roku akad. 1982/83 przedstawiała się następująco.

1. **Zakład Filozofii i Religioznawstwa** – kierownik, prof. dr hab. Jan Szmyd, doc. dr hab. Józef Misiek, dr Eugenia Basara-Lipiec, dr Roman Padoł, dr Teodor Stępień, dr Franciszek Zawadzki, mgr Zbigniew Antoszczyk, mgr Włodzimierz Augustynek, mgr Maciej Kucia, mgr Stefania Lubańska, mgr Henryk Nawara, mgr Włodzimierz Oczko, mgr Ewa Skoczek, mgr Jan Snopek, mgr Irena Trzcieniecka-Schneider, mgr Roman Wawrykowicz, mgr Antonina Ziarkiewicz.

2. **Zakład Socjologii Wychowania** – kierownik, doc. dr hab. Jan Jerschina, dr Antoni Komendera, dr Ewa Stawowy-Mucha, mgr Ryszard Filas, mgr Maria Grabowska, mgr Cezary Ułasiński.

3. **Zakład Nauk Politycznych** – kierownik, doc. dr hab. Michał Śliwa, dr Andrzej Jaeschke, dr Władysław Wic, mgr Jan Dyduch, mgr Augustyn

¹ Por. Zarządzenie Rektora WSP w Krakowie z dnia 30 lipca 1980 r. w sprawie przekształcenia Międzywydziałowego Studium Nauk Społeczno-Politycznych w Instytut Nauk Społecznych.

² Por. opracowanie J. Szmyda dotyczące Instytutu Nauk Społecznych, w: *Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w latach 1946-1981*, Kraków 1981, s. 172-182.

Fałowski, mgr Stanisław Kilian, mgr Barbara Kot-Doniec, mgr Lech Kwaskowski, mgr Aleksander Pietras.

4. Zakład Ekonomii Politycznej – kierownik, doc. dr Juliusz Jasiński, dr Edward Dura, dr Tadeusz Ślęzak, mgr Olga Danek, mgr Ewa Miklaszewska, mgr Janina Pach.

Obsługę administracyjną Instytutu stanowili: Urszula Pietruszka – kierownik sekretariatu, Grażyna Basista – bibliotekarka i mgr Jacek Kruk – pracownik inżynierjno-techniczny.

Podstawowa kadra Instytutu tworzyła się w latach siedemdziesiątych, od tego czasu nastąpiła stabilizacja własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Wywodzi się ona na ogół z Uniwersytetu Jagiellońskiego (filozofia, socjologia) i Wyższej Szkoły Pedagogicznej (inne specjalizacje). Rozwój Instytutu dokonał się głównie poprzez intensywne podnoszenie kwalifikacji naukowych i rozwój badań własnej kadry. Pierwsza liczna generacja młodych pracowników zdobywała stopnie doktorskie w drugiej połowie lat siedemdziesiątych, następna – w latach osiemdziesiątych. W momencie powołania – z początkiem lat osiemdziesiątych – Instytutu Nauk Społecznych zespół posiadał już wyraźną specjalizację i rangę naukową.

Znaczenie Instytutu umacniają w latach osiemdziesiątych nominacje profesorskie oraz habilitacje. Habilitacje uzyskali kolejno: M. Śliwa, R. Padoł, W. Wic. Nominację na profesora zwyczajnego otrzymał J. Szmyd, a nadzwyczajnego – M. Śliwa. Sytuacja kadrowa od lat osiemdziesiątych uległa więc radykalnej zmianie. W okresie wcześniejszym do realizacji procesu dydaktycznego zatrudniono wielu wykładowców na godzinach zleconych, natomiast w miarę wzrostu ilościowego i postępu naukowego, zadania dydaktyczne były realizowane głównie w oparciu o własną kadre Instytutu.

W latach osiemdziesiątych do roku 1990 włącznie, ze względu na potrzeby dydaktyczne i naukowe w Instytucie Nauk Społecznych znalazło zatrudnienie wielu nowych pracowników.

W Zakładzie Filozofii i Religioznawstwa podjęli pracę: mgr Maria Ball-Nowak, mgr Andrzej Warmiński, mgr Janusz Majcherek, dr hab. Piotr Szydłowski, mgr Jarosław Gowin, dr Krzysztof Gurba, mgr Krystyna Dynowska, mgr Mariola Lorens, mgr Paweł Nowicki, mgr Stanisław Tułowiecki, mgr Włodzimierz Heflik.

W Zakładzie Socjologii Wychowania zostali zatrudnieni: mgr Małgorzata Fudalej, dr Regina Borowik, dr Maria Szmeja, mgr Grzegorz Reszka, mgr Lucjan Miś, mgr Katarzyna Warmińska.

W Zakładzie Nauk Politycznych znaleźli zatrudnienie: dr Tadeusz Fryzeł, mgr Henryk Klepacki, mgr Katarzyna Sobolewska-Myślik, mgr Ewa Fogelzang, mgr Marek Simlat, mgr Magdalena Mikołajczyk, mgr Igor Styn, mgr Ryszard Koziół.

W Zakładzie Ekonomii Politycznej podjęli pracę: mgr inż. Maria Jolanta Kania, mgr Katarzyna Podgórna, mgr Maciej Kusak.

W pewnym zakresie odwoływano się do pomocy pracowników spoza Uczelni w ramach niepełnej części etatu lub pracy na godzinach zleconych. Dotyczy to najczęściej rzadkich specjalizacji naukowych, które nie były rozwijane w sposób dostateczny przez pracowników Instytutu. Usługi dydaktyczne w taki sposób świadczyli między innymi: prof. dr hab. Zbigniew Kuderowicz, doc. dr hab. Włodzimierz Pawluczuk, doc. dr hab. Barbara Leś, doc. dr hab. Erhard Cziomer, doc. dr hab. Stanisław Lis, doc. dr Adam Rybarski, dr Jadwiga Kłapkowska, dr Józef Kabaj, dr Kazimierz M. Żaba, dr Grażyna Marmon, dr Jan Czepiel, mgr Marian Dziwisz, mgr Marek Płonka.

Do obsady zajęć na prowadzonym przez Instytut kierunku – nauki społeczne powoływano wielu pracowników różnych specjalizacji z całej Uczelni.

Na etatach administracyjnych zatrudniano w różnych okresach, poza wcześniej wymienionymi: mgra Ryszarda Filasa, Ewę Solarz, Jólantę Orzechowską, mgr Janinę Żak-Kryłowską.

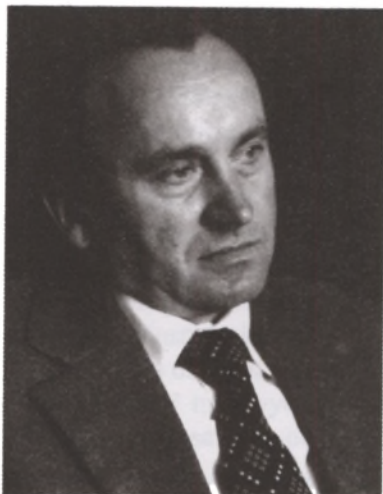
Wraz ze wzrostem ilościowym kadry i rangi naukowej Instytutu zmieniała się też struktura organizacyjna. W roku 1989 z Zakładu Filozofii i Religioznawstwa powstały dwa zakłady: Zakład Filozofii Kultury i Religioznawstwa kierowany przez prof. J. Szmyda i Zakład Historii Filozofii i Logiki, którego kierownikiem został doc. dr hab. R. Padoł³. Zakład Nauk Politycznych przemianowano na Zakład Historii Myśli Społecznej. Na przełomie lat osiemdziesiątych komplikuje się jednak sytuacja kadrowa zespołu socjologii i ekonomii. W Zakładzie Socjologii Wychowania brak stabilizacji w zakresie kierownictwa Zakładu (Zakładem kierują kolejno: doc. dr hab. R. Padoł, doc. dr hab. P. Szydłowski, dr A. Komendera). Kłopoty kadrowe zespołu ekonomii doprowadziły do tego, że utracił on status zakładu i przemianowany został z dniem 1 lutego 1995 r. na Pracownię Ekonomii⁴.

Z początkiem lat dziewięćdziesiątych nastąpiła radykalna zmiana w sytuacji Instytutu. Zmniejszenie nakładów na szkolnictwo wyższe powoduje wyraźną redukcję ilości zajęć dydaktycznych. Utraciły ważność wcześniejsze ustalenia co do obowiązujących przedmiotów i limitu godzin z zakresu przedmiotów społecznych. W tej sytuacji bardzo często ogranicza się zajęcia usługowe z filozofii, socjologii, politologii, ekonomii świadczone innym jednostkom dydaktycznym. Równocześnie weszły w życie nowe decyzje dotyczące uprawnień do prowadzenia kierunku studiów⁵. W wyniku nowych ustaleń Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego Instytut Nauk Społecznych utracił uprawnienia do prowadzenia pełnych pięcioletnich studiów z nauk społecznych. Doprowadziło to do wyraźnego zmniejszenia zapotrzebowania na usługi dydaktyczne i braku pensum dydaktycznego dla wszystkich

³ Zarządzenie Rektora WSP w Krakowie z dnia 6 listopada 1989 r. w sprawie zmiany struktury Instytutu Nauk Społecznych.

⁴ Zarządzenie Rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (Nr R-2/95) z dnia 8 lutego 1995 r. w sprawie zmian organizacyjnych w Wydziale Humanistycznym.

⁵ Decyzja Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia kierunku studiów z 28 listopada 1991 r.

Prof. dr hab. Jan Szmyd
Zakład Filozofii Kultury i Religioznawstwa

Prof. dr hab. Michał Śliwa
Zakład Historii Myśli Społecznej

*Dr hab. Halina
Sekula-Kwaśniewicz
prof. nadzwyczajny WSP
Zakład Socjologii Wychowania
i Młodzieży*

*Dr hab. Roman Padol
prof. nadzwyczajny WSP
Zakład Historii Filozofii i Logiki*

*Dr hab. Władysław Wic
prof. nadzwyczajny WSP
Zakład Historii Myśli Społecznej*

*Dr hab. Tomasz Fałęcki
prof. nadzwyczajny WSP
Zakład Historii Myśli Społecznej*

pracowników. W krótkim czasie (szczególnie w latach 1992-1993) odeszło z Instytutu kilkanaście osób, wielu młodych i bardzo obiecujących kandydatów do pracy dydaktycznej i naukowej. W roku akad. 1993/1994 w Instytucie odnotowano najmniejszą liczebnie od początku swego istnienia obsadę kadrową.

Od roku akad. 1994/95 nastąpiła zmiana kierownictwa Instytutu. Funkcję dyrektora objął dr hab. R. Padoł, profesor nadzwyczajny WSP, wicedyrektorami zostali: dr hab. W. Wic, profesor nadzwyczajny WSP i dr E. Stawowy. Od początku kadencji podjęto działania zmierzające do wzmocnienia samodzielnej kadry i odzyskania uprawnień do prowadzenia pięcioletnich studiów. Już z początkiem roku akad. 1994/95 podjęła pracę w Instytucie dr hab. Halina Sekuła-Kwaśniewicz, profesor nadzwyczajny WSP, zaś od roku akad. 1995/96 w skład Instytutu weszli: dr hab. Tomasz Fałęcki, profesor nadzwyczajny WSP, dr hab. Henryk Łakomy, dr hab. Krzysztof Urbański. Tym samym powstały warunki do dalszego rozwoju Instytutu.

Obecnie – w roku akad. 1995/96 – skład kadrowy Instytutu Nauk Społecznych i jego struktura wygląda następująco:

1. Zakład Filozofii Kultury i Religioznawstwa – kierownik, prof. zw. dr hab. Jan Szmyd, dr Eugenia Basara-Lipiec, dr Maciej Kucia, dr Andrzej Warmiński, dr Roman Wawrykiewicz, dr Janusz Majcherek, mgr Mariola Lorens Niepielska, mgr Paweł Nowicki, mgr Antonina Sebesta, mgr Ewa Skoczek, mgr Stanisław Tułowiecki.

2. Zakład Historii Filozofii i Logiki – kierownik, dr hab. Roman Padoł, profesor nadzwyczajny WSP, dr Maria Ball-Nowak, dr Stefania Lubańska, dr Teodor Stępień, dr Irena Trzcieniecka-Schneider, dr Franciszek Zawadzki, mgr Włodzimierz Heflik.

3. Zakład Historii Myśli Społecznej – kierownik, prof. zw. dr hab. Michał Śliwa, dr hab. Tomasz Fałęcki, profesor nadzwyczajny WSP, dr hab. Władysław Wic, profesor nadzwyczajny WSP, dr hab. Henryk Łakomy, dr hab. Krzysztof Urbański, dr Ewa Fogelzang, dr Andrzej Jaeschke, dr Stanisław Kilian, dr Marek Simlat, mgr Ryszard Kozioł, mgr Magdalena Mikołajczyk.

4. Zakład Socjologii Wychowania – kierownik, dr hab. Halina Sekuła-Kwaśniewicz, profesor nadzwyczajny WSP, dr Antoni Komendera, dr Ewa Stawowy, dr Maria Szmeja, mgr Katarzyna Warmińska.

5. Pracownia Ekonomiczna – kierownik, dr Janina Pach, dr Edward Dura, dr Tadeusz Ślęzak.

Sekretariatem kieruje mgr Katarzyna Kochmańska, obsługę biblioteki prowadzi Grażyna Czakon.

Zadania dydaktyczne Instytutu Nauk Społecznych odgrywają ważną rolę w całości procesu dydaktycznego i wychowawczego Uczelni. Dyscypliny reprezentowane przez pracowników tego zespołu (filozofia, logika, etyka, socjologia, politologia, ekonomia) stały się integralnym ogniwem tego procesu. Są one przedmiotem nauczania na wszystkich kierunkach studiów stacjonarnych i zaocznych. Dając orientację w zakresie ważnych z punktu widzenia społecznego dyscyplin i wiedzę o pewnych obszarach życia, nauki społeczne stanowią niezbędne uzupełnienie wszechstronnego przygotowania nauczycieli do pełnienia przez nich funkcji zawodowych i społecznych. Socjologia, politologia, ekonomia umożliwiają głębsze rozumienie procesów społecznych, politycznych i ekonomicznych, pełniejszą orientację w zjawiskach kulturowych i problemach współczesności. Z kolei filozofia, logika, etyka zawierają istotne przesłanki do tworzenia światopoglądu i rozważań etycznych, dają zrozumienie metodologii naukowej, filozoficznych aspektów wiedzy, dostarczają intelektualnych inspiracji. Uzupełnienie studiowanych dyscyplin przez szeroko rozumiane nauki społeczne ma więc istotne znaczenie dla kształtowania pełnej osobowości.

Uwzględniając tego rodzaju potrzeby i związki nauk społecznych z dyscyplinami kierunkowymi przyjęto, o ile to było możliwe, zasadę, by wiązać treści programowe prowadzonych przedmiotów z dyscypliną kierunkową. Najbardziej doniosłe znaczenie spełnia ta zasada w przypadku filozofii, która w zakresie swej problematyki wchodzi w bliskie związki z różnymi dziedzinami nauki. W ten sposób nauki społeczne stanowią niezbędną, integralną część zadań dydaktycznych i wychowawczych Uczelni.

Drugą, równie ważną część zadań dydaktycznych Instytutu wypełnia kształcenie w obrębie własnego kierunku studiów, na pięcioletnich studiach z zakresu nauk społecznych. Kierunek ten został uruchomiony, po raz pierwszy w kraju na uczelniach państwowych, w naszej Uczelni od roku akad. 1981/82. Jego powołanie poprzedzały długoletnie przygotowania i analizy programowe podejmowane w Instytucie. Treści programowe nowego kierunku łączyły różne dyscypliny uprawiane w Instytucie (filozofię, religioznawstwo, socjologię, politologię, ekonomię). Przy ich realizacji odwoływano się często do pomocy pracowników innych uczelni. Z biegiem czasu obok studiów dziennych powołano również studia zaoczne z nauk społecznych. Nabór na pięcioletnie studia z nauk społecznych ustał w roku akad. 1992/93 w wyniku decyzji Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego określającej warunki prowadzenia kierunku studiów, toteż od roku akad. 1993/94 studia z nauk społecznych funkcjonują wyłącznie w trybie studiów trzyletnich.

Instytut Nauk Społecznych prowadził także różne typy studiów fakultatywnych i podyplomowych. Przez długi okres realizowano studia fakultatywne z nauk społecznych dla studentów różnych kierunków studiów, a obecnie kontynuowane są studia fakultatywne z zakresu opieki społecznej. W różnych okresach prowa-

dzono studia podyplomowe z zakresu filozofii i religioznawstwa, wiedzy o społeczeństwie oraz filozofii i etyki.

Badania naukowe prowadzone w Instytucie Nauk Społecznych, ze względu na różnorodność uprawianych dyscyplin, dotyczą różnorodnych zagadnień. Ale wytworzyły się tu pewne zasadnicze specjalizacje i rzecz jasna pewne formy pracy zespołowej, której ośrodkiem są zakłady. W ciągu ostatnich 15 lat można wyróżnić cztery zasadnicze pola badań i dyscypliny: filozofię, politologię, socjologię i ekonomię.

Najliczniejszy był zespół podejmujący badania w dziedzinie filozofii. W tym zakresie dominują badania nad jej historią ze szczególnym uwzględnieniem historii filozofii w Polsce (J. Szmyd, P. Szydłowski, R. Padoł, F. Zawadzki, S. Lubańska, R. Wawrykiewicz, M. Kucia, M. Ball-Nowak). Podejmowano także prace nad estetyką (E. Basara-Lipiec, A. Warmiński) i logiką (T. Stępień, I. Trzcińska-Schneider). Ważnym, znaczącym przedmiotem zainteresowań badawczych stała się filozofia i psychologia religii (J. Szmyd, R. Padoł).

W zakresie **p o l i t o l o g i i** prace badawcze dotyczyły przede wszystkim doktryn politycznych i myśli społecznej (M. Śliwa, W. Wic, A. Jaeschke, M. Simlat, E. Fogelzang, S. Kilian). Systematycznie podejmowano szczegółowe opracowania dotyczące historii idei i polskiej myśli socjalistycznej (zwłaszcza M. Śliwa), myśli politycznej i politologicznej, historii państwa i prawa.

W zakresie **s o c j o l o g i i** zainteresowania badawcze dotyczyły racjonalności systemów społecznych (E. Stawowy, A. Komendera), integracji społecznej (A. Komendera, M. Szmęja). Innym ważnym przedmiotem działalności badawczej była socjologia wychowania i młodzieży (H. Sekuła-Kwaśniewicz i zespół), socjologia sportu (H. Sekuła-Kwaśniewicz), problematyka mniejszości narodowych (M. Szmęja, K. Warmińska).

W zakresie **e k o n o m i i** podejmowano zagadnienia polityki gospodarczo-społecznej, planowania gospodarczego, organizacji i zarządzania (J. Jasieński, T. Ślęzak), problematykę zatrudnienia i bezrobocia (T. Ślęzak), pewne zagadnienia dotyczące międzynarodowych stosunków gospodarczych i rynku kapitałowego w Polsce (J. Pach), czy wybrane zagadnienia geografii gospodarczej (E. Dura).

Z tego względu, iż zasadnicze kierunki badawcze Instytutu Nauk Społecznych ukształtowały się w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, okres ten można potraktować jako przełomowy w historii Instytutu, podobnie ze względu na znaczną ilość obronionych przez pracowników Instytutu prac doktorskich i habilitacyjnych (20 prac doktorskich i 7 prac habilitacyjnych). Ten przełom znamionują także formujące się zespoły badawcze i kontakty naukowe z ośrodkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi. Od lat siedemdziesiątych Instytut wydaje własne zeszyty naukowe – *Prace Filozoficzne*, *Prace Ekonomiczno-Społeczne*, ponadto od lat dziewięćdziesiątych – *Prace Socjologiczne*. Znaczenie Instytutu umacnia szereg zorganizowanych konferencji naukowych, udział w licznych konferencjach krajowych i zagranicznych.

Badania zespołowe w dziedzinie filozofii dotyczą przede wszystkim myśli filozoficznej XIX i XX wieku w Polsce. Koncentracja, współpraca, wymiana doświadczeń w tym zakresie zaowocowała kilkoma książkami i dziesiątkami artykułów naukowych i referatów. Podejmowano także zespołowe badania nad zagadnieniem tradycji oraz racjonalnością i irracjonalnością w podstawowych dziedzinach kultury umysłowej. Pierwsze zagadnienie było przedmiotem prowadzonego w Instytucie otwartego interdyscyplinarnego seminarium (J. Szmyd), którego rezultaty zawarte zostały w jednym z zeszytów serii wydawniczej *Prace Filozoficzne*. Temu także poświęcono wiele uwagi w programie międzynarodowej konferencji Instytutu pod tytułem „Tradycja i etos narodowy a przemiana religijności”. Drugie zagadnienie również było przedmiotem zorganizowanej w Instytucie Nauk Społecznych konferencji naukowej na temat „Nauka a irracjonalizm”, a część wyników badań w tej dziedzinie zawarto w dwóch tomach pracy zbiorowej *Irracjonalizm. Studia i materiały*, Warszawa 1988-1989, pod redakcją J. Szmyda i E. Stawowy. Na dorobek tego zespołu składają się także prace J. Szmyda poświęcone teoretycznej i metodologicznej problematyce psychologii religii. W dorobku J. Szmyda występuje kilkanaście książek oraz kilkaset artykułów naukowych – w tym wiele w językach obcych. Jego ważniejsze prace po 1982 r. stanowią: *Zarys historii psychologii religii. Główne kierunki i zagadnienia badawcze*, Kraków 1982; *Psychologia religii*, Kraków 1985; *Wprowadzenie do psychologii religii* cz. I, II, Kraków 1992; *Myslenie i zachowanie irracjonalne. Studia z psychologii irracjonalizmu*, Kraków 1992; *Psychologiczny obraz religijności i mistyki* (w druku).

Drugim kierunkiem badań zespołowych, kierowanych przez prof. dra hab. M. Śliwę, są badania nad historią myśli społecznej. Najbardziej systematycznie prowadzone prace dotyczyły tu historii polskiej myśli socjalistycznej. Dorobek tego zespołu ukazuje niemal całą panoramę myśli socjalistycznej w Polsce, a w związku z tym istotny składnik myśli politycznej drugiej połowy XIX wieku i pierwszej połowy wieku XX. Rezultaty tych badań były prezentowane na kilku konferencjach naukowych organizowanych przez Instytut Nauk Społecznych. Utrwalone zostały w kilkunastu książkach i dziesiątkach artykułów naukowych. Na ten dorobek składają się przede wszystkim książki M. Śliwy *Myśl polityczna Mieczysława Niedziałkowskiego*, Warszawa 1980; *Bolesław Drobner. Szkic o działalności politycznej*, Kraków 1985; *Feliks Perl. Biografia*, Warszawa 1988; *Polska myśl socjalistyczna w latach 1918-1948*, Wrocław 1988; *Ludzie i idee socjalistyczne w Polsce*, Kraków 1990; *Myśl agrarna polskich socjalistów w XIX i XX wieku*, Kraków 1993; *Zygmunt Żuławski. Zarys biografii*, Kraków 1993; *Polska myśl polityczna w I połowie XX wieku*, Wrocław 1993; *Idee polityczne w Polsce – wiek XX*, Kraków 1994; *Bolesław Limanowski. Biografia*, Kraków 1994; *Ludowcy i socjaliści w parlamencie II Rzeczypospolitej*, Warszawa 1995. W. Wic opublikował wiele prac z zakresu politologii, historii doktryn politycznych, myśli społecznej. Ważną pozycję w całości jego dorobku stanowi książka pt.:

Kwestia agrarna i chłopska w rosyjskiej myśli socjaldemokratycznej (do 1907 r.), Kraków 1989. Do ważniejszych pozycji należy również książka A. Jaeschke: *Myśl społeczno-polityczna Zygmunta Zaremby w latach 1916-1967*, Kraków 1992.

Wśród ważniejszych osiągnięć naukowych Instytutu Nauk Społecznych są prace F. Zawadzkiego poświęcone zagadnieniu odpowiedzialności i niemieckiej filozofii (zwłaszcza książka: *Problem odpowiedzialności*, Kraków 1984). E. Basara-Lipiec podejmowała problematykę estetyczną i pewne opracowania dotyczące polskiej filozofii (*Niepodległa myśl. Rzecz o Andrzeju Niemojewskim*, Rzeszów 1988). M. Kucia opublikował książkę pt. *Filozofia Ericha Fromma*, Kraków 1994. R. Padoł wydał szereg prac na temat filozofii religii, irracjonalizmu i polskiej filozofii. W jego dorobku występują zwłaszcza dwie książki: *Filozofia religii polskiego modernizmu*, Kraków 1982 oraz *Człowiek i świat człowieka. Antynomie i wartości filozofii Edwarda Abramowskiego*, Kraków 1983. T. Stępień ogłosił wiele prac z zakresu logiki w czasopismach o międzynarodowym zasięgu.

W zespole ekonomii wydano interesujące i ważne zespołowe opracowanie: *Ekonomia polityczna. Problemy gospodarcze współczesnego świata* cz. I, II, Kraków 1987 (J. Jasiński, T. Ślęzak, E. Dura).

W zespole socjologicznym pojawiło się dużo opracowań teoretycznych i publikacji wyników badań nad postawami studentów, młodzieży w ogóle, zjawiskiem bezrobocia itp. Ogłoszono wiele prac dotyczących problematyki zbiorowości etnicznych (M. Szymeja), zbiorowości lokalnych (A. Komendera), sportu i problematyki wychowania (H. Sekuła-Kwaśniewicz). A. Komendera opublikował książkę zatytułowaną *Wiejska społeczność lokalna w Polsce*, Kraków 1991, a H. Sekuła-Kwaśniewicz wśród wielu innych opracowań wydała książkę: *Sport zawodniczy a style życia. Studium socjologiczne kobiet czynnych w sporcie*, Kraków 1991. W dorobku zespołu socjologicznego jest także międzynarodowa konferencja nt. „Demokracja dla wszystkich” (organizator E. Stawowy). E. Stawowy ogłosiła wiele prac z zakresu socjologii wychowania oraz stworzyła w Instytucie organizacyjne ramy dla problematyki praw człowieka, która może stanowić jeszcze jedną specjalizację naukową i dydaktyczną. W ścisłym związku z praktyką dydaktyczną pozostawały wreszcie jako jeden z kierunków badawczych zagadnienia teoretyczne i programowe dydaktyki nauk społecznych i logiki (I. Trzcieniecka-Schneider).

W działalności naukowej Instytutu Nauk Społecznych widoczne są wyraźne związki i współpraca ze środowiskiem naukowym kraju. Pracownicy tego zespołu (zwłaszcza J. Szmyd, M. Śliwa) uczestniczyli w wielu krajowych organizacjach naukowych i mieli poważny udział w zakresie kształcenia młodej kadry naukowej. Liczne były także wyjazdy zagraniczne (J. Szmyd – Szwecja, Francja, USA, Holandia, W. Brytania, Meksyk oraz M. Śliwa – Austria, Niemcy, Włochy). Te kontakty owocowały udziałem naszych pracowników w międzynarodowych organizacjach, instytucjach naukowych (zwłaszcza J. Szmyd w Komitecie Europejskich Psychologów Religii, czy Międzynarodowym Stowarzyszeniu Historii Religii – IAHR).

Tabela 1. Wykaz doktoratów uzyskanych przez pracowników Instytutu Nauk Społecznych w latach 1981–1995

Rok	Imię i nazwisko	Tytuł pracy	Promotor i Recenzenci
1981	Andrzej Jaeschke	Myśl polityczna lewicy socjalistycznej w Polsce 1931-1937	Prof. dr hab. Marek Waldenberg Prof. dr hab. Jerzy Holzer Prof. dr hab. Jan Tomicki
1982	Antoni Komendera	Wiejska społeczność lokalna jako kategoria badawcza	Prof. dr hab. Waław Piotrowski Prof. dr hab. Bohdan Jałowicki. Prof. dr. hab. Włodzimierz Mirowski. Doc. dr hab. Jan Woskowski
1983	Roman Wawrykowicz	Wątki filozoficzne w twórczości Ignacego Fika	Prof. dr hab. Jan Szmyd Prof. dr hab. Henryk Markiewicz Doc. dr hab. Józef Lipiec
1986	Stefania Lubańska	Pascal a Kierkegaard. Analiza porównawcza problemu rozpazy i wiary	Prof. dr hab. Zbigniew Kuderowicz Prof. dr hab. Władysław Stróżewski Prof. dr hab. Jan Szmyd
1987	Barbara Kot-Doniec	Przemiany w strukturze pozycji i funkcjach inteligencji polskiej w latach 1970-1985	Prof. dr hab. Stanisław Widerszpil Prof. dr hab. Lech Kędzierski Dr hab. Henryk Białyszewski
1987	Janina Pach	Ocena polskiej polityki zakupu licencji w latach siedemdziesiątych	Doc. dr Adam Rybarski Prof. dr hab. Franciszek Budziński. Doc. dr hab. Barbara Liberska. Prof. dr hab. Leszek Kasprzyk
1988	Irena Trzcieniecka-Schneider	Błędy definiowania, wnioskowania i formułowania pytań popełniane przez studentów lat pierwszych	Doc. dr hab. Stefan Turnau Prof. dr hab. Józef Kuźma. Doc. dr hab. Helena Siwek. Prof. dr hab. Ewa Żarnecka-Biały
1988	Henryk Klepacki	Myśl społeczna György Lukácsa	Prof. dr hab. Marek Waldenberg Prof. dr hab. Marek Siemek Doc. dr hab. Kazimierz Ślęczka
1989	Marek Simlat	Teorie elit we współczesnej amerykańskiej i brytyjskiej socjologii władzy	Doc. dr hab. Marian Grzybowski Prof. dr hab. Włodzimierz Wesołowski. Prof. dr hab. Daniel Markowski
1990	Maciej Kucia	Teoria religii Ericha Fromma	Prof. dr hab. Jan Pawlica Prof. dr hab. Józef Lipiec. Doc. dr hab. Roman Padoł. Doc. dr hab. Jerzy Ochman
1990	Katarzyna Sobolewska-Myślik	Przejście od autorytaryzmu do demokracji. Przykład Hiszpanii	Prof. dr hab. Krzysztof Palecki Prof. dr hab. Marek Waldenberg Prof. dr hab. Janina Zakrzewska

1991	Stanisław Kilian	Koncepcja wychowania narodowego w myśli politycznej Obozu Wielkiej Polski w latach 1926-1933	Prof. dr hab. Jacek Majchrowski Prof. dr hab. Roman Wapiński Prof. dr hab. Zygmunt Ruta
1992	Janusz Majcherek	Metodologiczne implikacje relatywizmu kulturowego	Doc. dr hab. Grzegorz Babiński Prof. dr hab. Andrzej Paluch Prof. dr hab. Józef Niżnik
1993	Maria Ball-Nowak	Mit jako forma symboliczna w ujęciu Ernesta Cassirera	Prof. dr hab. Jan Pawlica Prof. dr hab. Zbigniew Kuderowicz Dr hab. Roman Padoł, prof. nzw. WSP
1994	Andrzej Warmiński	Filozofia sztuki C.G. Junga	Prof. dr hab. Maria Gołaszewska Prof. dr hab. Beata Szymańska Prof. dr hab. Zofia Rosińska
1994	Ewa Fogelzang	Problematyka okupacyjna i wizja powojennej Polski w konspiracyjnych publikacjach ugrupowań liberalno-demokratycznych (1939-1944)	Prof. dr hab. Michał Śliwa Prof. dr hab. Andrzej Wojtas Prof. dr hab. Jacek Majchrowski
1995	Lucjan Miś	Bezrobocie wśród młodych mieszkańców małego miasta jako problem społeczny	Prof. dr hab. Krzysztof Frysztacki Prof. dr hab. Tadeusz Borkowski Prof. dr hab. Władysław Misiak

Tabela 2. Wykaz habilitacji uzyskanych przez pracowników Instytutu Nauk Społecznych w latach 1982-1995

Rok	Imię i nazwisko	Tytuł rozprawy	Recenzenci
1982	Michał Śliwa	Myśl państwowa polskich socjalistów w latach 1918-1921	Prof. dr hab. Antoni Czubiński Prof. dr hab. Michał Pietrzak Prof. dr hab. Jan Tomicki Prof. dr hab. Marek Waldenberg
1985	Roman Padoł	Człowiek i świat człowieka. Antynomie i wartości w filozofii Edwarda Abramowskiego	Prof. dr hab. Zbigniew Kuderowicz Prof. dr hab. Andrzej Nowicki Prof. dr hab. Jan Szmyd
1989	Władysław Wic	Kwestia agrarna i chłopska w rosyjskiej myśli socjal-demokratycznej (do 1907 r.)	Prof. dr hab. Michał Śliwa Prof. dr hab. Mieczysław Tanty Prof. dr hab. Marek Waldenberg